Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го СЕРПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 18, 1977 No. 178. VOL. LXXXIV.

ФЕСТИВАЛЬ „ГОМІН УКРАЇНИ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ БУВ ЧЕРГОВИМ ТРІЮМФОМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Філядельфія (Мгр Іван Скочиляс) — В дні 5-го серпня 1977 відбувся у Філядельфії Фестиваль музики, співу й танцю „Гомін України". Цю мистецьку імпрезу зорганізував Філядельфійський Відділ Українського Конгресового Комітету Америки, головою якого є проф. д-р Петро Стерчо. Окрема фестивалева Комісія під проводом проф. д-р Наталії Пазуняк доложила багато старань і праці, щоб програма Фестивалю була на високому рівні.

Влаштування цього фестивалю стало можливим завдяки фінансовій субвенції Відділу Розваг при Міській управі Філядельфії, який також віддав до безплатної диспозиції приміщення амфітеатру „Робин Гуд" у Фермонт парку, що вміщає понад 20 тисяч глядачів.

Програму виконали найкращі наші мистці: Марта Кокольська-Мусійчук — сопрано з Нюйоркської Опери, Андрій Добрянський — бас-баритон з Метрополітарної Опери Ню Йорк, Христина Петровська — знана у мистецькому світі піяністка-віртуоз, Тома Гриньків — незрівняний акомпаньятор, хор „Прометей" з Філядельфії під управою Михайла Длябоги й при акомпаньяменті Галі Мазурок — найкращий чоловічий хор у східних стейтах Америки, танцювальний ансамбль „Черемош" з Філядельфії — хореограф Дмитро Сороханюк. Оба мистецькі танцювальні ансамблі виступали зі своєю оркестрою.

Сцена прикрашена великим мистецьким написом з привітанням присутніх, обабіч — державні прапори: зоряний американський і синьо-жовтий український. Понад написом тризуб у вінку — державний знак суверенної України.

Присутніх, біля 18 тисяч осіб, між ними Владика Василь Апостольський, Адміністратор Філядельфійської Архиєпархії, отець митрат Степан Біляк, парох катедрального храму УАПЦ Америки, п. Теодор Джордан від Міської управи зі співпрацівниками Департаменту Відпочинку, професори вищих шкіл Філядельфії, багато наших людей, що з околиць і сусіднього стейту приїхали на Фестиваль.

(Закінчення на ст. 4-ій)

Окружний Комітет Відділів УНС Зах. Пеннсильвенії заповідає збори

Піттсбург, Па. — Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Піттсбургу і Західньої Пеннсильвенії, в Управу якого входять Андрій Джула — голова і Дмитро Головатий — секретар, повідомляє, що в неділю, 28-го серпня ц.р. о год. 3-ій по пол., тут у залі Піттсбург Ґілтон — Ґайтвей Центер, відбудуться організаційні збори, в яких зобов'язані взяти участь усі члени Окружного Комітету, конвенційні делеґати та урядники таких Відділів УНС: 24, 41, 53, 56, 63, 91, 96, 109, 113, 120, 126, 132, 161, 264, 276, 296, 338 і 481. На порядку нарад: Відкриття; звідомлення з організаційної праці Округи, обговорення осінної передконвенційної організаційної кампанії, метою якої є придбати до кінця року 3,000 нових членів; обговорення приготувань до 29-ої Конвенції, яка відбудеться в Піттсбурзі в травні 1978 року; різне; закриття нарад. У зборах візьмуть участь д-р Іван Флис — заступник головного предсідника та Андрій Джула — головний радний.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У КОГОВЗІ

Коговз, Н.Й. (І.Д.) — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи відбудеться тут в неділю 21-го серпня в Українському Парку, Медовс евеню, Український День-фестин. Початок в год. 2., в 4. год. мистецька програма з виступами співочого гуртка дівчат „Кобза" під керівництвом Яр. Кушніра, танцювальної групи „Верховина" під проводом М. Коцура з Вотервліту й молодої танцювальної групи з Коговзу під проводом М. Савкова. Різні несподіванки, розваги, спортові змагання. Від 6. до 10. год. забава з танцями при звуках оркестри „Амбасадори" під керівництвом Яр. Кушніра.

Вандали понищили гроби і пам'ятники на українському цвинтарі у Вінніпеґу

Вінніпеґ, Ман. — Група вандалів, під впливом наркотиків і алкоголю, як здогадуються поліційні власті, знищила цілий ряд ґробів і пам'ятників на цвинтарі Всіх Святих біля Вінніпеґу, повідомив щоденник „Торонто Сан" у виданні з 3-го серпня. Заподіяну шкоду поліційні власті оцінюють на понад 200,000 дол. Вандалізм на цьому найбільшому (30 акрів землі) українському цвинтарі в Канаді викликав жаль і обурення серед українського населення цієї метрополії.

„Я бачив сльози на очах багатьох осіб, які прийшли оглянути заподіяну шкоду", заявив Петро Українець, голова провінційного відділу Союзу Українсько-Канадських Ветеранів.

На цвинтарі, який було відкрито в 1920-му році, поховано біля 12,000 осіб, серед них багато визначних українських провідних діячів Канади.

Українська громада Вінніпеґу встановила грошеву винагороду в сумі 10,000 дол. за знайдення і арешт „хворих" вандалів — закінчує своє звідомлення газета „Торонто Сан".

Помер популярний співак Елвіс Преслі

Менфіс, Теннесі. — У вівторок, 16-го серпня, тут на 42-му році життя помер, правдоподібно на удар серця, популярний співак Елвіс Преслі, якого вважають одним із основоположників нового музичного жанру, т. зв. „рак-енд-рол". Преслі вибився на вершини американської популярної музики в половині 1950-их років, наспівавши ряд популярних пісень. І хоча з роками його популярність то зменшувалась, то знову зростала, він протягом 20-ох років викликав небуденне захоплення серед молоді майже всіх країн світу, як теж і дорослих людей. Багато інших популярних співаків, наприклад, „Ди Бітелс", одверто заявляють, що наслідували стиль Елвіса Преслі і завдячували йому свою власну популярність.

ДЖЕРАЛД ФОРД ПІДТРИМУЄ ДОГОВІР ВІДНОСНО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ

Вейл, Кольорадо. — Колишній президент Джералд Форд у вівторок, 16-го серпня, заявив, що ЗСА повинні підписати новий договір з Панамою щодо контролі та управління Панамським каналом і відносно його оборони в майбутньому, бо вважає, що цей договір вийде на користь Америки не тільки у зв'язках з Панамою, але теж з усіми країнами Латинської Америки. Форд оприлюднив свою підтримку нового договору після того, як дізнався про його подробиці від Сола Ліновіца, одного з провідників американської делеґації під час переговорів з Панамою, та від ген. Джорджа Бровна, голови Об'єднаних Шефів Штабу. Новий договір є „важливим кроком вперед" — заявив Джералд Форд — додаючи, що хоча договір пропонує до 2000-го року передати контролю над каналом у руки Панами, то теж „запевняє інтереси ЗСА", точніше, ґарантує, що Америка далі відіграватиме важливу ролю в обороні каналу і що канал залишиться „невтральним", тобто доступним для кораблів усіх країн. Він зазначив, що договір віддзеркалює напрямні, які виготовив ще його уряд, і закликав Сенат ратифікувати цей договір.

Того самого дня колишній державний секретар Генрі Кіссінджер, після нарад з Еллсвортом Банкером, ще одним провідником американської делеґації під час переговорів, як теж з ген. Дейвидом Джовнсом, шефом штабу військового летунства, також заявив свою підтримку для нового договору щодо Панамського каналу.

Президент Джіммі Картер конечно старався здобути підтримку Форда і Кіссінджера, бо консервативні сенатори обох партій, як теж такі політичні діячі, як колишній каліфорнійський губернатор Роналд Ріґен, почали широкозакроєну кампанію проти ратифікації цього договору. Згідно з Конституцією ЗСА, для ратифікації будь-якого міжнародного договору треба згоди двох третіх сенаторів.

Суддя Френк Джонсон з Алябами буде новим директором Еф-Бі-Ай

Вашінґтон. — Речники Білого Дому у вівторок, 16-го серпня, подали до відома, що президент Джіммі Картер у близькій консультації з генеральним прокурором ЗСА Ґріффіном Беллом рішив найменувати 58-річного суддю Френка М. Джонсона мол., республіканця з Алабами, на пост директора Федерального Бюра Інвестиґації (Еф-Бі-Ай). Якщо Сенат затвердить номінацію Джонсона, то він перейме цей пост від дотеперішнього директора Клеренса Келлі і стане третім з черги директором цієї розвідчої аґенції. Першим довголітнім директором був Едгар Джей Гувер.

Суддя Френк Джонсон

Суддя Джонсон став відомий американському загалові ще в половині 1950-их років, коли видав ряд рішень щодо рівноправности всіх громадян ЗСА, зокрема визнав неконституційними різні закони, які сприяли сеґреґації рас.

Найменування Френка Джонсона на пост директора Еф-Бі-Ай заскочило багатьох політиків і коментаторів, бо його прізвище не було між тими, які передала під розгляд президентові Картерові спеціяльна комісія.

Конґресмен Кач про оборону людських прав, Ню Йорк і „український давнтавн"

Асторія, Н. Й. — У своєму першому виступі перед українцями в Асторії, конґресмен Едвард Кач, один із п'ятьох кандидатів на посадника Ню Йорку, говорив про акції в обороні людських прав в Україні, етнічність та про проблеми Ню Йорку. Зустріч з конгресменом Качом, яку зорганізовав Українсько-Американський Комітет для політичної акції і місцевий відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України, відбулася в неділю, 14-го серпня, в залі СУМА.

Конґресмен Едвард І. Кач

Конґресмен Кач, знаний українцям з його виступів в обороні українських дисидентів, говорив насамперед про три резолюції, які він недавно вніс в Конґресі в обороні М. Руденка, О. Тихого, В. Мороза і Ю. Шухевича. Він похвалив українську громаду за її віддану активність в обороні людських і національних прав України. Від додає, що завдяки цій активності ім'я Валентина Мороза стало сьогодні загальновідоме не тільки в Конґресі ЗСА, але і в цілому світі.

Конґ. Кач підкреслив, що він є проти тоталітарних урядів, як лівого, так і правого напрямів, та обіцяв, що він буде підтримувати українські змагання до незалежности.

Нюйоркський законодавець підтвердив конечність етнічности для людини і міста, заявив, що він є проти будь-яких урядових проєктів, які знищили б етнічні дільниці міста. Навпаки, він побільшив би поліційний штаб в таких етнічних дільницях як „Український давнтавн", щоб вони були безпечніші.

Конґресмен Кач запевнив, що коли він буде обраний на посадника, тоді він постарається переорганізувати шкільну систему і привернути до міста індустріяльні та комерсійні фірми, які покинули Ню Йорк.

Черговий виступ конґ. Кача перед українцями Ню Йорку відбудеться у вівторок, 23-го серпня ц. р., о год. 8-ій вечора в охолодженій залі ОУВФронту при 136 Друга евеню в Манґаттені.

БРЕЖНЄВ ОЦІНЮЄ „ПОЗИТИВНО" ПОЛІТИКУ КАРТЕРА ЩОДО СОВЄТСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ НЕПОРОЗУМІНЬ

Москва. — Виступаючи на привітальному обіді в честь президента Югославії Тіта, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР Леонід Брежнєв зайняв становище до раніше виголошеної президентом Джіммі Картером промови в Чарлестоні, Південна Каролайна, про американсько-совєтські відносини, кажучи, що Совєтський Союз позитивно оцінює останні старання президента Картера поліпшити совєтсько-американські відносини і приобіцяв, що СССР позитивно оцінюватиме усі практичні заходи для розв'язки теперішніх непорозумінь. Помимо того, що Брежнєв говорив у злагіднюючому тоні, це не перешкодило йому критикувати Вашінгтон за виділення спеціяльних фондів для розвитку і удосконалення невтронної бомби, яка свого часу викликала велике поденервування в СССР. Однак останній виступ Брежнєва політичні спостерігачі і кореспонденти оцінюють як позитивний зворот в сторону ЗСА від часу погіршення американсько-совєтських відносин від часу перебрання влади президентом Картером і його виступу в обороні людських прав, в тому числі в обороні людини в Совєтському Союзі й інших комуністичних країнах. Цитуючи слова Брежнєва, совєтська урядова пресова аґенція ТАСС стверджує, що Брежнєв, порівнюючи раніші потягнення ЗСА, бачить доброзичливість у словах президента Картера, який вважає, що погані американсько-совєтські відносини можуть пошкодити загальній світовій ситуації і тому треба шукати шляхів для їхньої розв'язки. Перебуваючи на відпочинку, Брежнєв не мав нагоди зайняти становища до промови американського Президента, а візита югославського президента Тіта була догідною хвилиною не тільки привітати закордонного гостя, але також зайняти становище до інших світових проблем. З виступу Брежнєва виглядає, що підписання договору про скорочення стратеґічної зброї все ще стоїть на першому місці в Кремлі, хоч інші справи, — людські права, практичне застосування літаючої ракети і контроверсійна невтронна бомба дуже турбують кремлівських стратегів. Брежнєв вертався до цих справ кількаразово у своїй промові, кажучи, що „ворожа пропаганда, ведена проти соціялістичних країн, використовувала справу людських прав, як свого роду димову заслону для ще однієї рунди перегонів в озброєнні".

Головною темою промови Брежнєва були однак справи обопільних інтересів Совєтського Союзу і Югославії. Це сталося мовляв, тому, що президент Тіто веде невтральну політику, базовану на пошануванні принципів незалежности і рівноправности. Відповідаючи Брежнєву, Тіто ще раз пригадав совєтським верховодам філософію партійної автономії, заявляючи, що „наша співпраця базується на принципах незалежности, самостійности і рівноправности та невмішування в інтереси одні одних". З Москви Тіто має намір відлетіти до Північної Кореї і Китайської Народної Республіки.

Білий Дім покищо здержався від коментування промови Брежнєва, хоч високі урядовці Державного департаменту не скривали вдоволення замітками совєтського верховоди. Деякі речники Білого Дому однак висловили думку, що промова Брежнєва містить в собі також неґативні нотки і коментарі про американську закордонну політику.

Втеча нацистського злочинця ускладнила відносини між Німеччиною і Італією

Бонн, Німеччина. — Втеча з військового шпиталю в Італії колишнього нацистського злочинця, 70-річного Герберта Каплера, який відбував досмертну в'язничну кару, сильно погіршила німецько-італійські відносини і викликала деякі вкусливі коментарі в німецькій й італійській пресі. Також зустріч між канцлером Західньої Німеччини Гельмутом Шмідтом і прем'єром Італії Ґіліо Андреотті, яка мала відбутися незадовго, покищо відложена у пов'язанні з аферою втечі Каплера. Офіційні чинники Західньої Німеччини відмовились подати відомість чи їм відоме місце перебування хворого на рака Герберта Каплера, в справі якого боннський уряд кількаразово звертався до італійського уряду, щоб Італія дала можливість Г. Каплерові вмерти спокійно на своїй землі. Бонн також дав до зрозуміння, що він не розглядатиме жадання італійського уряду про видачу йому Г. Каплера, мотивуючи це тим, що німецька конституція забороняє насильну передачу своїх громадян іншій країні. Становище Бонну викликало гостру реакцію італійської преси, яка розпочала тепер кампанію проти канцлера Шмідта і його уряду. Втекти нацистському злочинцеві, який, згідно з італійськими кримінальними актами відповідальний за вбивство 335 італійців в 1944 р., допомогла теперішня дружина Каплера, яка зуміла перевести чоловіка через кордон і вивести його з хороненого озброєного сторожею шпиталю.

Пластунки вшановують жінок-політв'язнів

(О.К.). — В суботу, 13-го серпня ц.р., закінчився у Гантері, Н.Й. двотижневий міжкрайовий вишкіл провідниць таборів юначок „Школа Булавних". Вишкіл відбувся, як кожного року, на посілості п. Т. Кулика і в ньому взяло участь 16 пластунок з Канади й ЗСА під проводом командантки ст. пл. Христі Одайник та п'ятьох інструкторок із куреня „Ті, що греблі рвуть".

Порушені до глибини книжкою, що саме недавно появилася п. н. „Нездоланний дух" із зразками вишивок та поезій українських жінок-політв'язнів СССР (В-во „Смолоскип"), пластунки із „Школи Булавних" перевели свій табір-вишкіл під знаком пошани й подиву для цих українських жінок.

Захоплені поезіями, поміщеними у збірці, а зокрема оптимізмом віршів поетеси Ірини Сеник, пластунки назвали свій табір „У дзвіниці мого серця" та цей вірш, до якого скомпонувала музику талановита учасниця табору ст. пл. Марта Кушнір, став улюбленою таборовою піснею. Пластунки використали також одну із вишивок-закладок до книжки, поміщених у книжці, на свою таборову відзнаку.

В СРСР ЗАКОННІСТЬ ПОТОПТАНА, ЛЮДСЬКІ ПРАВА ПОРУШЕНІ — ПИШЕ КВЕЦЬКО

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Український політичний в'язень Дмитро Квецько, який останньо звертався до Президії Верховної Ради СССР з протестом проти жорстокого присуду, а теж виступав в обороні академіка Сахарова, написав звернення у своїй справі також до міжнародної організації юристів, яке поширене в самвидаві і яке тут передаємо в цілості.

Міжнародній організації юристів-демократів

від незаконно репресованого політв'язня Дмитра Квецька

ЗВЕРНЕННЯ

Мені, необізнаному в юридичних тонкостях трудно писати, а зокрема доказувати щобудь в таких справах як соціялістична законність, правопорядок і т. п. Але є речі загально зрозумілі, є факти очевидні. Їх зрозуміти може кожний. Дійсність радянського судилища через свою нелюдяність, жорстокість, сваволю і незаконність настільки потворна, що мовчати про неї просто не можна. Це був би злочин.

Возьміть, наприклад, мене. В 1976 році Верховний суд УРСР засудив мене як „зрадника батьківщини" за участь у виданні журналу „Воля і батьківщина". До цього нелеґального самвидавного журналу я писав критичні статті, які друкував Зіновій Красівський. В них я висловив свої погляди на різні питання життя в СРСР, піддав критиці національну політику КПРС. Виложені там думки, наведені аргументи, якого б радикального змісту вони не були, при нормальному порядку не могли б бути визнані злочином, а що більше кваліфіковані як „зрада батьківщини". Це були мої погляди і переконання, які у своєму практичному з'ясуванні перетворилися в антирадянську аґітацію і пропаганду, за яку радянська соціялістична законність переслідує згідно зі статтею 62, ч.1. Кримінального Кодексу УРСР. Так є в СРСР; в інших країнах, як мені відомо, за те, що людина пише в самвидаві, суд не карає. Тому, виходячи зі становища радянської судової практики, якщо б суд судив мене за статтею 62 КК УРСР, то з тим можна було б ще якось примиритися, виходячи з заложення: закон є законом, хоч він суперечить основним правам людини, грубо порушує їх. В такому випадку соціялістична законність була б збережена бездоганно і цілковито. Але, на жаль, суд безоглядно знехтував соціялістичну законність. Суд грубо порушив Кримінальний кодекс УРСР і інкримінував мені статтю 56, яка не має нічого спільного з моїм вчинком. В наслідок мого інакшедумання я одержав дивовижний вирок: 15 років позбавлення волі та 5 років тюрми і 10 років виправно-трудових таборів суворого режиму і конфіскацію майна. Суд не міг доказати мені наявність вини ні за одною з сімох точок обвинувачення статті 56, починаючи „переходом на сторону ворога" і кінчаючи „домовленням з метою захоплення влади". Він загально сфабрикував справу за статтею 56, не зважаючи на цілковитий і очевидний брак дій, каральних статтею 56, і наявність таких, які підпадають під статтею 62 КК УРСР. Суд порушив Кримінальний кодекс, неправильно скваліфікував мою діяльність публіциста, перевищив за неї міру покарання.

Акт судової сваволі — не виїмковий в судовій

(Закінчення на стор. 4-ій)

Члени Вашінґтонського Комітету гельсінкських ґарантій для України інформують пресу

Клівленд. — В понеділок, 8-го серпня, відбулася тут у залі Сити Клаб пресова конференція, на якій члени Комітету Гельсінкських ґарантій для України розповіли про діяльність Комітету в зв'язку з Беоґрадською конференцією. Член Комітету, Уляна Мазуркевич, привітала журналістів і гостей та коротко подала історію співпраці між Київською групою сприяння і Вашінгтонським комітетом. Пані Мазуркевич пояснила, що обидві групи створилися спонтанно за ініціятивою громадян України й Америки. Коротко після створення Київської групи почалися репресії і арешти. Виступ українців з Америки в Беоґраді був одним з багатьох виступів, демонстрацій, листових кампаній тощо, які ведуть українці в цілому світі в обороні людських прав в Україні.

Наступний доповідач, Андрій Фединський, пояснив, що дипломатична і журналістична ізоляція України спричинює сучасний стан масових особистих, культурних, релігійних та національних репресій в Україні. Якщо світ мовчить про нарушення людських прав в Україні, — бо непоінформований про них, — то совєтська влада може робити, що забажає. Виступ в Беоґраді був для того, щоб звернути увагу світу на нелюдський і небезпечний стан в Україні.

Адам Мішталь, який разом із Фединським був заарештований в Беоґраді, подав докладний опис подій, що довели до арешту, та описав самий арешт. Мішталь сказав, що він, Фединський, кореспондент „Смолоскипу" Константин Гуйтан і Андрій Андрій Каркоць діяли леґально і відкрито. Кореспондентка АБН, Галя Климук, співпрацювала з членами Вашінгтонської групи і „Смолоскипу" в підготові пресової конференції в Беоґраді, — сказав Мішталь. Всупереч мирного і відкритого способу виступу, Юґославська поліція перевела обшук в кімнаті, конфіскуючи документи та особисті записки Мішталя і видворила обох діячів за кордон.

Не дивлячись на арешти, пресова конференція в Беоґраді відбулася. Андрій Каркоць описав її журналістам в Клівленді та розповів про брутальні способи юґославської поліції зірвати конференцію. Каркоць розповів також про свої виступи в Болгарії на конференції письменників, що відбулася на початку червня. Каркоць, закінчуючи свій виступ у Клівленді, пригадав пресі, що репресії в Україні продовжуються і що чотири члени Київської Гельсінкської групи нелеґально заарештовані і тому акція оборони людських прав в Україні мусить продовжуватися.

Члени Клівлендської Ради Людських Прав, яку очолює д-р Богдан Футей, головний радний УНСоюзу, вклали багато праці для влаштування успішної пресової конференції. Обидва клівлендські щоденники помістили в першій частині газети статті про пресову конференцію, а телебачення того ж вечора подало докладний репортаж з фільмом конференції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

На користь людства

Не зважаючи на те, що полет минулої п'ятниці американської ,,космічної таксівки'', яку названо ,,Ентерпрайс'', тривав тільки п'ять з половиною хвилини, то цю подію треба вважати преважливим кроком в дальших дослідах космосу, а може і переломовим осягом, бо цей полет може стати передвісником майбутніх полетів—подорожей, про які досі можна було тільки читати у пригодницько-фантастичних романах і оповіданнях, чи бачити у фільмах.

,,Космічні таксівки'' мають всі прикмети стати засобами майбутньої масової транспортації в космосі. Вже тепер у ,,Ентерпрайсі'' може подорожувати сім осіб і космічні науковці передбачають, що незабаром ці ,,таксівки'' перевозитимуть американських астронавтів і пасажирів до космічних ляораторій в орбіті Землі, як теж перевозитимуть велику кількість ляобораторійного устаткування та інших інструментів, а відтак зможуть безпечно повертатися з пасажирами на Землю. Перевага ,,космічних таксівок'' над дотеперішніми космічними ракетами полягає в тому, що ,,таксівка'' — це заразом ракета і літак, бо вилітатиме в космос так як ракета, але, мавши крила, приземлюватиметься так, як осідають літаки, значить на летовищах, а не на поверхні моря. Крім того, коли дотеперішні космічні кораблі-ракети можна було використовувати тільки для одного полету, то ці ,,таксівки'' зможуть відбувати біля 100 полетів у космос, заки їх треба буде ремонтувати. Значить, спосіб приземлення і факт, що ,,космічні таксівки'' можна повторно вживати, роблять ці ,,таксівки'' безпечнішими і більш економними від дотеперішніх космічних кораблів-ракет.

Сенатор Беррі Голдвотер з Арізони, що є генералом резерви військового летунства, заявив після першого успішного полету ,,Ентерпрайсу'', що цей полет історичний, бо ,,відкриває цілий космос для користування людством''. Існують всі підстави твердити, що оцінка Голдвотера цілком правильна.

Дотеперішні досліди космосу, включно з Місяцем та іншими плянетами, дали науковцям, зокрема американським цінні інформації та знання, що їх використовується для розв'язок багатьох таємниць світу. Майбутні полети ,,космічних таксівок'' напевно багатократно збільшать це знання, що вийде на користь цілого людства.

,,Комуністичні суботники"

Проблемою невільничої праці в Совєтському Союзі займалися на протязі майже 60-річного існування СССР різні дослідники і знавці східньо-европейських справ, як також вихідці з комуно-російської імперії, а останньо також дисиденти, зокрема Александер Солженіцин, академік Андрей Сахаров (,,Про країну і світ'') та інші. Сахаров у своїй аналітичній праці глибоко і чітко виявив комплекси нікудишности совєтської системи, зокрема у сільському господарстві, яке від часів насильної колективізації переживає постійну кризу і неґативно впливає на інші галузі господарського життя імперії. Вправді, в книжці Сахарова немає невідомих речей, проте вони, як це буває в аналітичних працях науковців, зібрані і передані з великою логікою і тому легко сприймаються читачем. Він передусім стверджує, що в СССР існує низький життєвий рівень і низька видайність праці робітників, які, не мавши відповідної винагороди за свій труд, відмовляються виконувати панщину і де тільки можуть саботують державні роботи. Для підтвердження своїх виводів Сахаров наводить багато статистичних даних, які опрокидують державну пропаганду про щасливе і радісне життя совєтського громадянина та говорить про відсутність права на штрайки, дуже низькі пенсії, погані житлові та побутові умовини, погане забезпечення населення харчовими продуктами, вічні черги, поганої якости харчі, постійний брак м'яса, брак медикаментів і, вкінці, про ініційовані Компартією ,,добровільні дні праці'', в яких бере участь все працездатне населення Совєтського Союзу, включаючи сюди науковців, письменників, літературних критиків та інші професії інтелігентної верстви населення.

Праця А. Сахарова пригадується, коли переглядається совєтську щоденну пресу та натрапляється на пропагандивне вихвалювання проведеного недавно в СССР ,,комуністичного суботника'', в якому, за даними тієї ж таки совєтської преси, брало участь понад 150 мільйонів осіб і матеріяльний прибуток з якої переходить мільярди рублів.

Що це таке ,,комуністичний суботник'' і для яких цілей його використовують комуно-російські режимники? Цитуючи Леніна, ,,Радянська Україна'' свого часу у редакційній статті писала: ,,Комуністичні суботники мають велике історичне значення, бо вони показують нам свідомий і добровільний почин робітників у розвитку продуктивної праці, у переході до нової трудової дисципліни, у творенні соціялістичних умов господарювання і життя''. Так мовив Ленін. А вірні його послідовники, Брежнєв й навіть ,,наш'' Щербицький, про решту всеж самі дбають: ,,щоб жадна з народних ініціятив не згасла, щоб кращий досвід партійної, господарської, громадської роботи поширювався обов'язково''.

Це - можна б сказати — для сліпого видно, що ,,комуністичний суботник'' це нова форма давньої панщини і видумана партією експлуатація не тільки робітників і селян, але всіх верств населення Совєтського Союзу. Тільки назва інша, але кріпацький зміст той сам.

Впорядковано спадщину І. Кіріяка

Оттава (ОУПС) — Заходами окремого Комітету під головуванням пані Т. Лазарович з Едмонтону переведено інвентаризацію й клясифікацію-каталогування письменницької спадщини відомого українсько-канадського письменника, автора ,,Синів землі'' — Іллі Кіріяка. Передані Комітетом Національному Архівові в Оттаві матеріяли складаються з рукописів і перекладів, обширного листування, записок і вирізок із преси тощо. Впорядкуванням архіву І. Кіріяка займалася пані Ольга Войценко в роках 1976-1977 в Оттаві. Тепер робляться заходи, щоб опрацьований інвентар-каталог видати друком для вможливлення користування ним, а теж і самим архівом, дослідникам життя і творчости Іллі Кіріяка.

Після передачі архівів Комітету Українців Канади (КУК), сенаторки О. Кисілевської, д-ра В. Ю. Кисілевського, проф. Катерини Антонович, проф. Яр. Рудницького й ін. до Національного Архіву, колекція Іллі Кіріяка — це чергове важливе збагачення архівних фондів в Оттаві.

Софія Наумович

СОЦІО-ЛІНҐВІСТИЧНИЙ КОНҐРЕС

(1)

Спричинником моєї участи у ,,соціяльно-мовному" Конгресі у Перпініян був мій товариш з львівського університету, проф. Я. Рудницький. Приславши обіжник, він порадив мені вислати організаторам мою розвідку про ,,Українську мову у Франції", яку зробила я на його ж семінарі в УВУ. Не надумуючися, я й вислала її і щойно діставши офіційне запрошення зі списком учасників, мене облетів страх: адже я ні соціолог, ні лінґвіст, а літературознавець, то що ж буде, коли мене ,,загачать" якимось мовним крючком такі славісти, як світової слави проф. Якобсон з Америки? Проте, привабливі й дешеві умови тижневого побуту в університетському ,,кампусі" перемогли мої побоювання й я таки зважилася поїхати, сподіваючися в душі, що чейже ,,колега" з Канади не дасть мені скомпромітуватися й ,,якось то буде".

Одинацятигодинна дорога поїздом з Парижу на південь Франції притупила в мені почуття розчарування з приводу відсутности будь-якого українця, й навіть ,,запрограмованого" Я. Рудницького. На щастя, ,,містер Якобсон" виявився не тим страхопудом, що мене так налякав, але інший, з Тексасу, з милою, франкомовною дружиною. Я відіхнула. Моєю сусідкою в ,,кампусі" була професор Манчестерського університету, Маргеріт Гейк — так казала себе звати на запитання, чи її величати ,,мадам" чи ,,мадмуазель", — яка зразу зробилася моєю невід'ємною товаришкою та добрим водієм авта, яким ми об'їхали місто та його околиці. У нашому сусідстві був теж італійський соціолог Ґ. Браґа, якого я зразу запитала, що він думає про ,,остполітік" Ватикану, а він дотепно відповів, що це одна із форм традиційного ,,лянґажу" (мовлення) з противниками.

Та більше від учасників цікавила мене програма Конґресу, зокрема ж день мого виступу, якого я так боялася. Проте, на моє запитання до господаря, — проф. Бернардо з Перпініяну, я дістала дивну відповідь: завтра складемо спільно програму...

Оце ,,завтра" тягнулося довго й у відворотному порядку:спершу обговорювали програму каталонського ,,фолкльорно-політичного", як його назвали, свята, що мало відбутися в кінці тижня, а щойно потому прийшла на чергу програма конґресу, який названо скромно ,,семінарем". І тут ми врешті зрозуміли, що ми не у Франції, а в... Катальонії. Ця дивна країна має чотири вітки свого народу — у Франції, в Еспанії, на Майорці й на Балеарах (та ще і в Андорі!) та дві столиці: Барсельону й Перпініян. Ще далі ми почули, що не тільки катальонці добиваються своєї культурної, а то й політичної автономії, але й провансальці, оксітани, бретонці, корсиканці, альзасці й баски та ін. І цей саме ,,семінар" мав дати широке поле для обговорення всіх цих труднощів, що їх зазнають ці райони для збереження їхньої мови й культури, хоч ніхто їх за це й не переслідує. Тому програму розпляновано так, що вранці доповідатимуть теоретики ,,соціолінґвізму" та гості, а по полудні відбуватимуться ,,круглі столи" для реґіоналістів, які зазнають мовних впливів залежно від границь з Еспанією, Англією, чи Німеччиною.

Серед цих проєктів і пропозицій я мовчала, чекаючи приїзду проф. Рудницького, коли раптом підійшла до проф. Бернардо секретарка з телеграмою. Цей, прочитавши, заявив, що ,,на його превеликий жаль не прибуде відомий лінґвіст з канади проф. Ярослав Рудницький, бо цей світової слави славіст мусить піддатися кільком операціям". І зразу ж після цього він, при всій залі звернувся до мене, чи я не схотіла б забрати слово на місце проф. Рудницького? Коли ж я, відповіла, що наші теми різні, бо коли проф. Рудницький мав би говорити про ,,лінґвіцид в Україні", то я навпаки, про ,,розвиток української мови у Франції", тоді він знайшов розв'язку: він приділить мене, разом із пані Монікою Сушіє-Берт, на нанішню сесію в середу. Це буде ,,жіночий ранок", додав він не без деякої іронії.

Й ось почалися ,,теоретичні" доповіді: проф. Браґи, який у своїй тезі заперечив соціяльні та підкреслив психологічні впливи на мовлення, проф. Р. Мужона з Канади про франко-онтарійську мову і проф. Р. Якобсона про англо-мехіканські взаємовпливи. Усі вони чергувалися з катальонським та оксітанським ,,круглими столами". І коли з початком кожної доповіді увага слухачів була досить жвава, то вона поступово слабла, як тільки вчені запускалися в нетрі лінґвістики чи соціології з їхніми ,,абракадабрами" для профанів: фонемами та праксемами, структурами і парадиґмами та іншими кореляціями.

І нічого не допомогло те, що доповідачі говорили, свобідно проходжуючися по подіюмі, інколи запалювали папіроску та креслили на таблиці всілякі квадрати, трикутники й коліщатка, які мали пояснити простий факт, що коли батько і мати різномовні, то й діти будуть або одномовні по стороні батька, чи матері, або ж двомовні, завдяки обидвом. Але ж бо це креслення мало за мету надати доповіді ,,наукового", й водночас ,,популярного", вигляду!

(Продовження буде)

ТУРЕЦЬКІ ,,КАПІТАЛІСТИ"

(М. Л-ий) — Кореспондент і фотограф гамбурґського тижневика "Die Zeit" гостювали десять днів у турецького робітника Ахмета Устюнеля, який вернувся з Західньої Німеччини, де працював як шахтар у копальні. Вони дали дуже обширний допис про свої враження. Подаємо в значному скороченні.

Ахмет працював 1.000 ярдів під землею в Обергавзені (Рурщина). Той підприємчивий працьовитий селянин вернувся своїм власним автом ,,фольксваген'' з жінкою і трьома дітьми. Як виїжджав до Західньої Німеччини, було йому 25 літ. Поставив усе на карту, вибираючись у чужі сторони, щоб шукати щастя, а взяв із собою всього дві хустинки, кусень лугового мила та три фунти козячого сиру в новій картоновій валізці. Це перший раз їхав він залізницею, замість на ослі. Вперше у своїй робітничій спальні, де жив з трьома робітниками, світив і гасив електричне світло, замість нафтової лямпи. І перший раз бачив на вулиці жінок без хустин на головах, деякі в таких коротеньких спідничках, що видно було коліна.

П'ять років працював у світі, який здавався йому раєм, але в якому мусів відректися всього, крім найнеобхідніших речей. ,,Мені не треба масла, лише праці'', — говорив він. Щадив кожний цент для кращого життя, як вернеться до рідного села в Анатолії. Взяв був чотири тижні відпустки, щоб привезти до Німеччини жінку Зеґру і сімлітнього сина. Зеґра дома пасла кози, а кругом неї був гарний світ; в Обергавзені у двокімнатному мешканні почувалася, наче у клітці; їй в Німеччині невільно було вийти з хати самій, лише разом з чоловіком. Пізніше одержала акордову працю, яку виконувала п'ять років. Обоє заощадили 12.500 долярів і трактор, який Ахмет купив був під час відпустки. Коли з родиною вернувся до своїх двадцятьох кіз і свого кам'янистого поля своїм великим уверх напакованим ,,Фольксваґеном'', сусіди задивувалися.

Щоб відсвяткувати щасливий поворот, Ахмет їздив три дні й чотири ночі, зупиняючись лише, щоб долити бензини та щоб п'ять разів денно навколішки відмовляти молитву з лицем зверненим на схід. Вся родина їла, спала, їдучи. Вкінці зупинився біля зарослої комишем ріки, відкіля вже видно було село. Тепер, як це він навчився в Німеччині, старанно вимив авто, обголився і підстриг вуса. Зеґра взяла на голову велику чорну хустину та зодягла діти в нові вбрання. До села їхали поволеньки. Коли ж побачили їх люди, що пили чай на терасі місцевої кав'ярні, вибалущили очі, з мовчазним здивованням поглядали на новеньке авто з німецькою табличкою. Ахметів батько вистрілив вісім разів гострими кулями в повітря. Ахмет став вивантажувати з авта речі, які привіз з Німеччини: перини, кухонне начиння, валізки, жалюзії, солінгенську пилу, оливний образ Шварцвальду, транзітор-радіо. Одначе, найперше виконав зобов'язання, яке наложив на себе, заки від'їхав з Німеччини. З вдячности за щасливий поворот дивився в сторону Мекки, входячи в хату, й жертвував барана, повторюючи слова ,,хвала Аллахові''. Опісля поділив жертву на три рівні частини: для бідних, для найкращих друзів і для своєї родини.

Десять днів гостювали оба німці в Ахмета. Їм дали найвигідніші ліжка в найхолоднішій кімнаті. На величезній циновій таці Ахметів син приносив їм тричі на день їду: зупу на снідання, на другий сніданок і на вечерю йоґурт, свіжий часник, помідори й жарене м'ясо.

Від початку 1970-их років понад 2.500 турецьких робітників повернулися з Німеччини додому. Деякі з туги за рідним краєм, але найбільше таких як Ахмет, які дивилися на роботу в Німеччині як тимчасову; вони говорили: ,,як буде більше грошей, зараз вернемося''. Такої самої думки був Алі Ісбілір, який теж вернувся, попрацювавши в копальнях вугілля в Дортмунді. За заощаджені гроші збудував собі ,,вимріяний дім'' і курячу фарму для 2.000 курей. В очах своїх сусідів Алі був ,,великий капіталіст , у якого більше долярів ніж листя на дереві''. Насправді Алі вклав кожний цент із своїх 16.000 долярів в цю фарму. Лише банк урятував його від того, що не вирізав усіх курей, щоб випродати їх. Він теж їздить своїм ,,фіятом'', хоч і без шоферської ліцензії, по селу раз на день. Коли його радіо подає вістки про перемогу дортмундської спортової дружини в грі копаного м'яча, він платить чай усім гостям у кав'ярні. Відколи Алі вернувся у рідне село, він дивиться на нього з іншої точки зору. ,,Тут забагато болота — каже він. — Люди ліниві, лише п'ють чай. Я все працюю — організую кури''. В початках 60-их років — признається Алі — він теж міг провести цілісінький день у кав'ярні, попиваючи чай, бо торфові поля позамикали, а робітники лишилися без праці. Одна надія була на працю в Німеччині.Уряд радив, щоб ті люди, які верталися з Німеччини з заощадженими грішми, частину їх вкладали у громадські кооперативи, але вони, поплативши належний податок, воліли мати свій власний ,,бизнес'': бути таксівкарем, мати курячу фарму, крамницю, або невеличкий ремонтний варстат...

ІВАН ВОЛОДИМИР КОБЗЯР

ВІД РЕДАКЦІЇ: В понеділок, 15-го серпня, блискавкою рознеслась вістка, що того ж дня в пополудневих годинах трагічно загинув в автомобільному випадку св. п. Іван Володимир Кобзяр, ініціятор і піонер розбудованого до одної з найбільш популярних тепер серед українців вакаційних осель ,,Українського Гантеру'', та власник названого в честь його дочки мотелю ,,Ксеня'', колишній неперевершений змагун українських футбольних дружин, людина хрустального характеру, великий джентелмен та приятель кожного. Вшановуючи його світлу пам'ять, передруковуємо поміщену в квітні-травні 1962-го року в торонтонському ,,Гомоні України'' статтю відомого також читачам ,,Свободи'' ред. О. Н.

Може, хто хоче, кидати на мене каменем, я - спортовий пропаґандист із уродження (а донедавна ще й з уряду) мушу починати цей нарис антипропаґандивним вигуком: яка марна, скороминаюча спортова слава!?...Я пишу про одну з найбільших спортових слав, яких видали західньо-українські землі, — а починати треба таким же самим ,,гу із гу'', якби мова йшла про звичайного рядового паталаха. А колись? - Хто в кінцеві двадцяті й на початку тридцятих років жив у Західній Україні й не знав назвища: Кобзяр - той не мав права зватися інтеліґентним українським спортсменом. Коли, 1931 року, власник цього прізвища заміняв позицію правого лучника в львівській СТ ,,Україна'' й міжнародній репрезентації Львова за місце центровика нападу ужгородської ,,Русі'', до нього вистачало адресувати листа телеграмним: ,,Володимир Кобзяр, Закарпаття'' — всі, від поштового урядовця в кордонному Ужоку й до листоноші в Ужгороді, знали Кобзяра особисто. А, як 1934 року, зазнав зламання ноги, під лічницею стояла, нетерпеливо лікарського звіту очікуючи, половина міста. Українці, поляки, жиди, чехи, словаки, мадяри обожнювали цього взірцевого змагуна-джентлмена. Польські, чеські, мадярські і словацькі футбольні потуги пропонували йому ідеальні умови життя й міністріяльні платні за перехід до їхніх клюбів. Проте Кобзяр ні з одної пропозиції не скористав. Всю свою спортову кар'єру відбув у чотирьох українських клюбах: ,,Україна'' — Львів (середина 20-их років — до 1931), ,,Русь'' — Ужгород (1931—1938), ,,Січ'' — Реґенсбурґ (часи передімґрації в таборах ДП, 1946 — 1949) й УСК — Ню Йорк (1949).

Старі футбольні бувальці будуть здвигати плечима: ,,Навіщо ОНО виписує все це й депопуляризує популярного Кобзяра?''...І я зовсім згідний з такою думкою, якщо мова про нас — старих. На жаль, нас стає щораз менше. А тим, яких, на щастя, щораз більше, таки треба казати, ,,хто є хто''.

Вирізки з фільмів моїх зустрічей і співгри з Кобзярем у львівській ,,Україні'': Вересень 1928, Львів: Романтика учня восьмої гімназійної кляси...Мене — провінціяліста спроваджують до Львова на пробну гру ,,України'' в турнірі ,,Світезі'', на Замарстинові. В трамваї мені представляють сантиментального юнака, від якого б'є гін до активности й успіху. Він представляється: ,,Володимир Іван Кобзяр''. ,,Кібз'' — скорочують справу клюбні товариші''. Обидвоє змагань — проти нижчоклясних ,,Світезі'' й ,,Білого Орла'' програні. Кобзяр майже плаче з розпачу — проте мене за ті два дні він полонив. Несамовитий довгий крок, несамовитий гін на ворога, пекельні вдари правою ногою. В кожному русі спортова героїка, очі гордо піднесеної голови ,,поглядають сюди-туди, де тут буть роботі''. Ні, Кобзяр — футбольний Гамалія!...Мене, за десперацькі робінсонади під ноги напасникам, анґажують на воротаря найкращої української дружини краю.

1929: ,,Світезь'', що в міжчасі авансувала до кляси ,,А'' в першій грі за пункти збита 6:1, Кобзяр — два голі. Реванш 6:0, на Замарстинові, — Кобзяр п'ять голів. При третьому поляки просять, при четвертому вмовляють Кобзяра не забивати більше. А після п'ятого — як скінчилася гра — якийсь божевільний кидається на героя дня з ножем. П'ятикратного стрільця власними грудьми заслонює ідейний український ,,кібіц'' і сам інкасує вістря ножа в плече (чи голову)...А потім тріюмф над тріюмфами: чотирократний чемпіон Польщі, ,,Погонь'' — Львів, на власному грищі зденклясована невідомими ще рік тому у Львові українцями 2:6. Перша половина 2:0 — два феноменальні піввисокі вдари Кобзяра, раз у правий, раз у лівий ріг. В обидвох випадках дефензива ,,Погоні'' брала Володю в ,,маґель'' з боків, в обидвох випадках стрілець і два заложники, як грушки, котилися по землі ,,тут'', а репрезентаційний воротар Польщі, Альбанський ,,там'' — м'яч нездержно сидів у сітці...

1935, Ужгород, Карпатська Україна (тоді частина ЧСР): йдуть змагання ,,Русь'' — ЧСК, Ужгород, від яких у великій мірі

(Закінчення на стор. 3-ій)

О. ОЛЬЖИЧ У МИНУЛОМУ І СУЧАСНОМУ

(Подав І. Д.)

Заходом Об'єднання українських Студентських і Академічних Товариств ,,Зарево'' відбулася в Лігайтоні, Па., 3-го липня 1977 р. наукова конференція присвячена Олегові Кандибі-Ольжичеві. Відкрила її вступним словом голова ,,Зарева" Віра Дорожинська. Відтак 5 сестер Михайлюківних: Уляна, Оля, Маріянна, Оксана й Мартуся виконали з доброю дикцією монтаж поезій О. Ольжича. Вони виступали поодиноко, а в деяких місцях спільно для підкреслення деяких моментів-домінантів. Ця унікальна ,,п'ятка" була нагороджена довготривалими оплесками численної, добірної публіки.

Перша доповідачка д-р Наталія Пазуняк, прочитала доповідь на тему: ,,До питання тематики поезії О. Ольжича". Вона сказала м. ін.:Кількісно поетичний дорібок Ольжича невеликий, три збірки поезій: ,,Рінь" (1935), ,,Вежі" (1940) і ,,Підзамча" (1946). Одначе якісно великий, бо поет сказав нове слово в українській поезії, вказав шлях її розвитку в майбутньому. Він пронизав своїм бистрим зором поета й дослідника закони буття, його відвічний динамізм і змінливість. Виростав в літературній атмосфері батька, поета ,,відродження країни" — Олеся Кандиби. Писати поезії почав у 1920-их роках, друкував у 1930-их роках. Мав духовий зв'язок з ровесниками й старшими з т. зв. Празької грипи письменників, як: Ю. Дараган, М. Грива, О. Стефанович, О. Лятуринська, Л. Мосендз, М. Чирський, О, Теліга, Ю. Липа, Є. Маланюк і Ю. Клен. Вони друкувалися у ,,Віснику" д-ра Д. Донцова. О. Ольжич належав разом з Є. Маланюком, Ю. Кленом і О. Телігою доВісниківської ,,квадриґи". Йому стелився шлях наукової праці після вдалих розкопок у Галичині, Буковині й Юґославії, дослідів ведених Гарвардським університетом, наукової праці в Італії та публікацій його археологічних студій. Та вибрав він інші вартості в житті: великий національний ідеал української державности, працю в рядах ОУН як керівник Культурної Референтури, як один із ідеологів українського націоналізму. Перша збірка поезій ,,Рінь" — це було нове слово мислителя і поета: глибина думки, шліфованість форми, ляконізм вислову — до останніх меж. Для поета звичайна рінь, піщинки космосу, не були мертвою матерією. Вони були свідком ставання і вивершування нових форм.

,,Де шлях у жовті врізується стіни
І урвище над закрутом стремить,
Наш погляд, неуважливий намить,
Затримує жорсткий прошарок ріні.
Вона суха і сіра. Але від
Примкнеш—і перед камінням у піску —
І раптом чуєш силу вод рвучку
Та різкість вітру, що над ними віє".

В поезії з циклу ,,Камінь" відкривається відвічна сила і краса стихії:

,,Напинайте рогожі вітрил:
Океан — прикидається злим!
Він могутні обійми відкрив
Дітям сонця і дітям своїм".

У всій творчості Ольжича проникнення її героїзмом тягнеться червоною ниткою. Поет, неначе плекає його дбайливо в собі та в читачів, щоб він процвів у найвищих вежах духовости в його творчості і його житті. У збірці ,,Вежі'' тематика революційних змагань піднесена на високість символу визвольної боротьби. ,,Вежі" стали піснею віку, доби, в якій молодь України кривавилась і гинула за найвищий ідеал нації. До збірки ввійшли дві лірично-епічні поеми: ,,Городок" і ,,Незнаному воякові''. В першій поемі він пише:

,,Шкодуємо тільки, що вмерти
Удруге не зможемо ми".

Поема закінчується полум'яним закликом:

,,Хто має уші — хай слуха!
Хто має серце — люби!
Встає цитаделя духа —
Десятки літ боротьби".

Поема ,,Незнаному воякові'' — це зображення життя і смерти юнака-революціонера. Вона багата в сентенції, як знаменний вияв вольовости: ,,захочеш і будеш," або його девіза:

,,Держава не твориться в будуччині,
Держава будується нині."

Остання збірка ,,Підзамча" тиматично поєднує інтимне із запальним. Вона є неначе ствердженням, що Ольжич-поет жив повним духовим життям поряд Ольжича-воїна-революціонера й ідеолога націоналізму. Віру в перемогу черпає поет у Творця:

,,Господь багатий нас благословив
Дарами, що нікому не відняти:
Любов і творчість, туга і порив,
Відвага і вогонь самопосвяти!''.

Поет молиться:

,,Пошли мені, молюся, дар один
В ім'я її прийняти мужньо муки
І в грізні дні залізної розплати
В шинелі сірій вмерти від гранати''.

Те, що писав Ольжич, стало законом його життя і його трагічної смерти. Він загинув за любов до своєї нації, до України, з покликом до майбутніх поколінь:

,,Смертоносні! Тверді! Непоборні!
Дорогі до безтями! Прийдіть!"

Проф. Олег Лащенко прочитав доповідь: ,,Д-р Олег Кандиба-О. Ольжич — творець Культурної РеферентуриПУН''. Він ствердив, що Ольжича статті на теми культури творять цілість,оформлену у струнку систему.В 1938 р. помістив в альманасі ,,В авангарді'' (Париж) основну студію про проблеми націоналістичної культури ,,В аванґарді героїчної доби". У журналі ,,Пробоєм" ч. 1 з 1941 р. помістив статтю про культурні завдання українського націоналізму. Він зредаґував і видав низку видань на культурні теми, антології української поезії і прози в підсовєтській Україні, вибір з історичних джерел княжої й козацької доби. В тезах Другого Великого Збору українських націоналістів у 1938 р. він склав розділ про культуру, національне виховання й

(Закінчення на ст. 3-ій)

О. ОЛЬЖИЧ У МИНУЛОМУ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

освіту. Він визначив ідейні позиції Культурної Референтури як її керівник. Координати тієї культури — націоналізм і героїчність. Він з'ясував нове розуміння мети, функції та методів організації культури: переоцінка спадщини минулого, . пізнання культурної дійсности на цілім просторі українських земель, вартостеве визначування біжучого культурного процесу. В історичній перспективі — духовість націоналізму героїчного типу розкриє свої незмірні культурно-творчі можливості — думав О. Ольжич. Він зорганізував апарат Культурної Референтури, обсадив відповідними людьми поодинокі ресорти. Між співробітниками КР були: О. Стефанович, О. Лятуринський, М. Чирський, М. Мухин, П. Герасименко, І. Рошко-Ірлявський, Олена Теліга, М. Михалевич. За часів державности Карпатської України постав пересувний театр малих форм „Летюча Естрада" під проводом А. Демо-Довголільського, що пропагував героїчний націоналізм. Приготовані до друку матеріяли КР знищило ґестапо у Празі в 1942 р. Заснований ним при співучасті проф. Грановського Український Науковий Інститут в Америці видав перший збірник зі статтею О. Ольжича „Старша мальована кераміка в Галичині", дгугий збірник, присвячений українській історії не появився із-за вибуху Другої світової війни.КРпостачала матеріяли до української націоналістичної преси на культурні теми. В осені 1941р.О.Ольжич прибув до Києва, створив там Культурну Референтуру під керівництвом Олени Теліги, що очолила Київську спілку українських письменників, редагувала літературний місячник „Літаври". Одначе, в лютому1942 р. ґестапо зліквідувало Київський осередок КР, розстрілявши Олену Телігу з її чоловіком Михайлом, І. Ірлявського, Ю. Ігнатка, В. Кобрина та інших. В 1942 р. помер керівник театрального ресорту КР, М. Чирський. В червні 1944 р. згинув закатований у концтаборі в Саксензавзен, Олег Ольжич. Він склав свідоцтво своїм життям і смертю, що Україна для нього більша не тільки за мистецтво, науку, багатство і славу, але і за життя. Він писав: „Великі ідеї родяться живцем у муках, велика духовість може постати лише з напруженого змагання, що випробовує її силу.Культурна Референтура ПУН під керівництвом О. Ольжича, своїм словом і чином прокладала основи такої духовости, культури національної і героїчної.

Д-р Марко Антонович прочитав доповідь „О. Ольжич і сучасність". Ольжич відійшов від нас тому 33 роки, коли мав 37років. Він був передовою постаттю за тих часів, коли теперішнє старше покоління було молодим. Він був співтворцем української дійсности, впливав на розвиток подій. Боротьба, що її одним з керівників був Ольжич, продовжується інакшими методами. Боротьба за волю мусить мати своїх героїв. гідних наслідування. О. Ольжич був одним з найчистіших представників свого покоління, одним з найздібніших, найбільш наснажених і творчих. Він був і залишився універсальною постаттю, з його думок і діл кожний може багато навчитися. Він завжди залишиться актуальним, свіжим, новочасним. Навіть пишучи на передісторичні теми, він умів схопити вічне, загальне, людське, універсальне. Актуальність і загальнолюдськість віршів його поглиблює ще рідкісний дар:уміння вживатися в інші епохи, вичаровувати у своїй уяві краєвиди далеких країн чи епох. Він умів переноситись і в майбутнє. Хоч героїчна доба активної боротьби минула, але все, створене Ольжичем, актуальне і тепер. Поезії Ольжича читають в Україні як захалявну літературу, її відгуки можна стрінути в поезіях шестидесятників. Наказом часу є перевидати всю творчість Ольжича: поетичну, наукову, ідеологічну, його праці і статті на культурні теми. Це наш обов'язок не лише супроти патрона цієї оселі, де ми поставили його пам'ятник, але і супроти української громадськости, що має право від нас домагатися повного видання всіх творів Ольжича.

Вкінці В. Дорожинська подякувала всім доповідачам, сестрам Михайлюківним і слухачам. Між ними були вдова по Покійному, п. Калина, і син Олег.

І. Д.

ІВАН ВОЛОДИМИР КОБЗЯР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

залежить, чи українська команда нарешті відв'яжеться від „дивізії" й авансує до чесько-словацької державної професійної футбольної ліґи. Який інший Кобзяр став. Хід залишився ніби той сам, але сам ґін на ворота не творить єдиної зброї провідника нападу „Русі". Тепер він технік і тактик. Наслідок зламання ноги?...Ні, хід гри показує, що при цьому темпі таки треба більше вміти. Яка щкода, що рідний Львів і Галичина не бачать Кобзяра тепер!?...ЧСК розложена 0:4, два ґолі робить син Срібної землі — Йотьо Кріж, два — син Галичини, Кобзяр.

1943, Львів, грище б. Поґоні (чиє воно тепер?)... Олдбої „України", майже в комплекті з 1929—30рр., перемогли „Тризуба", з Богданівки 1:0. Єдиного ґоля здобув 40-літній Лисик. На перерві ми в спомини поринаємо: те саме грище, ті самі трибуни, ніби ті самі ми. Нема тільки „Поґоні" й Польщі. Де поділися чотирнадцять років часу?...З-за декілька тижнів нова зустріч олдбоїв „України". Я вийшов з перев'язаною рукою, як змагун нападу. Швидко біль у лікті примушує мене зійти з грища. І Кобзяр, підбитий сходить. Як два викинуті кусні старого заліза, сидимо за лінією грища. Фініс? Кінець старої „України"? — Ще довго ні! За декілька тижнів я граю (зовсім випадково) на середині нападу Львова Б (Український Студентський Спортовий Клюб, скріплений двома змагунами „Гарбарні" й двома „Тризуба") проти Львова А (практично, СТ „Україна") й, після революційного 2:2 (Львів Б вів 2:0!) дістаю від д-ра Жарського рецензію: „...О. Н. був расовим провідником нападу й заграв надсподівано добре"...А Кобзяр?...

...1948, Мюнхен: Повторені фінальні змагання Україна — Польща й Україна — Литва, з циклю Олімпіяди ДП. Вітаємося — розціловуємося з тренером репрезентації України, Володимиром І. Кобзярем, переліцитовуємося, хто з нас старший виглядом. Насправді старший — сивіший я, Кобзяр тільки скроні трішки припорошені сивиною має. Господи, скільки ми собі сказати маємо, але коли й як — адже він, Кобзяр, свій любий клопіт з дружиною футболістів має?!...Пропоную в часі змагань наговоритися. „Станемо вкупочці десь під калиною збоку — згода"?...Кобзяр багатозначно поглянув на мене й нічого не відповів. А, за годину, я таку відповідь дістав, що мені в носі свиснуло. Попереду української репрезентації,що вбігала на грище, гордо плвила — як двадцять літ раніше — голова тренера і капітана України Кобзяра. Коли ж Володя потім тримнув полякам два ґолі, я міг зреконструювати собі відповідь, яку мені тоді, без слів, дав був погляд Кобзяра: „На боці, поза грищем, може в час ігри стояти такий 38-річний дід із діда-прадіда як ти. 39-річні молодці, як ось я, мають у такий час ще дещо сказати...на грищі"...

###
#

Я знову побачився з Кобзярем аж за одинадцять років. Ми були вже обидва кобзарі, що співали „Було колись в „Україні". Коли власник мотелю „Ксеня" (названий у честь дочки Кобзяра) в серпні 1959 віз мене з Олбані до свого Гантеру, Н. Й., я запримітив тільки одну зміну в його вигляді: червоні невиспані очі. Позатим — давний „Кібз": та сама сантиментальна нотка в голосі, та сама сальонова чемність і дбайливість супроти всіх і вся, той сам щирий, роскотистий кобзярівський сміх. Незмінна вага: 165 фунтів...Тільки спати новий фах не дає. До другої за північ треба „заважатися" між клієнтами — а о шостій ранку, чи й раніше, треба вже знову на ногах бути. Ціле щастя, що Бог послав Володі жінку й дітей, які своєю працьовитістю дають йому хоч стільки поспати.

Давні знайомі Кобзяра, заїхавши вперше, до „Ксені", здивуються, побачивши напис на домі: „Іван В. Кобзяр — „рієл істейт". Поперше, чому „Іван В." — а не „Володимир Іван"? А, подруге, — відколи „рієл істейт", чи „реальтор"? Отже, реальтор він не знаю відколи, а Іваном Володимиром він завжди був у метриці. В краю чомусь кликали його всі Володимиром — тут, очевидно, „Іван (Джан), як популярніше, вернулося на своє законне місце, а „В". замовкло в такій же романтичній нерозгаданості, як друге „Д" в назвищі: Двайт Д. Айзенгауер.

###
#

До речі: давні знайомі Кобзяра знайдуть на „Кобзярівці" більше причин, щоб здивуватися. Наприклад, генеалогічне дерево родини: тринадцятирічна внучка Кобзяра величає його трьохрічного синка вуйком (дядьком). І ніхто не може сказати, чи цей маленький Петрусь уже останнє слово колишнього футбольного бомбардира — менше всіх це запевнення дасть вам сам Кобзяр. Його засада віруючого християнина й футболіста: людина стріляє - а Бог кулі носить...

Вас здивує звідки Кобзяр за нецілих десять років з нічого сплатив хату й побудував мотель на 6 „юнітів", із тенісовим кортом, звідки бере гроші на розбудову модерного лещатарського мотелю з підземною купальнею і танцювальною залею, як з усім цим погодив студіювання на університеті вирощування штучних грибів, де набирав часу, енергії і засобів — разом з д-ром Макаревичем, д-ром С. Никифораком і іншими — будувати гуцульського стилю церковцю в Гантері й т. д. і т. д. Тільки для Кобзяра все це прості справи: все це роблять „енергіє кобзярієнзес" — кобзярівські невичерпні енергії. Колись вони перетворювалися на голі — тепер перетворюються в піонерське будівництво Кобзяра — підприємця й Кобзяра громалянина...— писав О. Н. п'ятнадцять років тому про сьогодні так ненадійно вже покійного Івана Володимира Кобзяра.

Японія відзначила 32-гу річницю закінчення Другої світової війни

Токіо.— Японський імператор Гірогіто у понеділок, 15-го серпня, тобто, в 32-гу річницю закінчення Другої світової війни, під час спеціяльної церемонії заявив, що він ще сьогодні відчуває „невимовний жаль" за всіх, які згинули під час тієї війни, додаючи, що склонюючи голову перед всіми жертвами, в той самий час молиться, щоб вічно існував світовий мир.

Минулого понеділка по цілій Японії, яка в час Другої світової війни втратила понад 3 мільйони населення, відбувалися церемонії з нагоди 32-ої річниці закінчення тієї війни. Японський прем'єр Такео Фукуда, який в той день перебував на офіційних відвидинах в Сінгапурі, заявив у спеціяльному посланні, що Японія зобов'язалася „ніколи не старатися знову стати мілітарною потугою".

Комітет Оборони України
при
ОБ'ЄДНАНОМУ КОМІТЕТІ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ
запрошує все Українське Громадянство на

ЗУСТРІЧ
з конґресменом
ЕДВАРДОМ І. КАЧОМ

демократичним кандидатом на посадника
міста Ню Йорку
яка відбудеться

у вівторок, 23 серпня 1977 р., о год. 8-ій веч.
в залі Організацій Українського Визвольного Фронту
при 136 — 2-га Авеню в НЮ ЙОРКУ.

9-ий ЛЕМКІВСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

ВІДБУДЕТЬСЯ

в СУБОТУ і НЕДІЛЮ — 20-21 СЕРПНЯ 1977 Р.
в ЛЕМКО РЕСОРТІ — МОНРО, Н. Й.
в мистецькій програмі візьмуть участь

- Лемківські гуртки танців, пісень, балалаєчні оркестри.

Виступлять також:

- Лемківські митці зі Львова: ОЛЬГА ГАВРИШ, і ЛЮДМИЛА ЯНИЦЬКА, солістки хору „Лемковина" в Рудні.

В НЕДІЛЮ, о 10 годині рано СЛУЖБА БОЖА
Концертна програма пічнеться о 2-ій годині пополудні в обидвох днях

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ ЦЕРКВИ СВ. ПОКРОВИ, 83 ВАШІНҐТОН Аве. в КЛІФТОНІ

ВЛАШТОВУЄ НА ВЛАСНІЙ ПЛОЩІ (при церкві)
21 СЕРПНЯ Ц. Р.

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В програмі: виступ гумориста, власної оркестри, відбудеться забава та інші несподіванки.
Буде смачний буфет та гаряча закуска в заряді сестрицтва.

Запрошуться всіх парафіян і не парафіян,а особливо молодь на цю цікаву оказію.

Парафіяльний Уряд Настоятель

Українське Лікарське Товариство Північної Америки — Головна Управа
повідомляє. що
в днях від 29 серпня до 1 вересня 1977 р.
відбудеться
на Союзівці в Кергонксоні, Н. Й.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ Українського Лікарського Товариства

- Реєстраційна оплата 50.00 дол. 12 годин кредитів другої категорії.
- Реєстрація в неділю, 28 серпня від год. 7-ої веч. і в понеділок від год. 8-ої рано.

Понеділок, 29 серпня 1977 р.
9:00 рано — Відкриття.
9:00 - 10:20 — Відділ Родинної Практики, Панель — Недуга Годжкінса.
10:30 - 11:15 — Хірургічні ускладнення через вживання паперового устаткування.
11:20 - 12:10 — Гипотироїдизм в педіятрії.

Вівторок, 30-го серпня 1977 р.
9:00 - 10:20 — Відділ Психіятрії, Панель — Депресія.
10:30 - 11:15 — Офтальмоскопія.
11:20 - 12:10 — Септичний шок.

Середа, 31-го серпня 1977 р.
9:00 - 10:20 — Відділ Ортопедії, Панель — Спортові травми.
10:30 - 11:15 — Цікаві недуги вуха, носа і горла.
11:20 - 12:10 — Компресивний синдром зап'ястка.

Четвер, 1-го вересня 1977 р.
9:00 - 10:00 — Відділ Хірургії, Еволюція в лікуванню пептичної виразки.
10:00 - 10:45 — Гіпноза в медицині.
11:00 - 12:00 — Зловживання психіятрії в СССР для політичних цілей.
12:00 — Закриття.

Крайова Управа Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії в ЗСА
повідімляє Членів Братства — всіх Побратимів, що

15-ий КРАЙОВИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД БРАТСТВА

відбудеться

в днях 3-4 вересня 1977 р., на оселі Українського Робітничого Союзу „Верховина" в Глен Спей, Н. Й.
ІЗ НАСТУПНОЮ ПРОГРАМОЮ:

Субота, 3-го вересня 1977 р.
Год. 9:00 - 11:00 ранку — Реєстрація Делеґатів та Учасників З'їзду.
Год. 11:30 ранку — Початок ділових нарад.
Субота вечором — ЗАБАВА при звуках оркестри Н. Гірняка, співає І. Раковський.

Неділя, 4-го вересня 1977 р.
Година 10:00 ранку — Спільна участь у Службі Божій.
Год. 4:00 по пол. — КОНЦЕРТ при участі хору „ВЕРХОВИНКИ", Танцювального Ансамблю та Мистців-Дивізійників.

- Господарем 15-го Крайового Делеґатського З'їзду є *Станиця Братства в Нью Йорку.*
- В справі приміщень, просимо звертатися до оселі „Верховина", тел.: (916) 856-1323.

Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої Прительки
бл. п. Марії Пасічняк
складають 50.00 долярів
на Український Науковий Інститут у Гарварді
д-р Роман і Ольга ГРАБ

Ділимося сумною вісткою. що 9-го серпня 1977 р. в Варшаві, Польща, відійшов у Вічність на 82-му році життя і на 55-му році священства

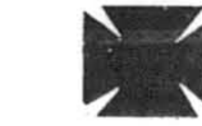
бл. п.
о. ПАВЛО ПУШКАРСЬКИЙ, ЧСВВ

довголітній парох української католицької церкви Успення ПДМ, Варшава, вул. Медова, ч. 16.
ПОХОРОН відбувся 11-го серпня 1977 р. на варшавському кладовищі — Брудно, в гробниці оо. Василіян.

В глибокому смутку:
МАРІЯ і ІВАН ЖОВКІВСЬКІ — сестра і швагер
АННА ПУШКАРСЬКА — братова
Дальша Родина в Польщі, Україні, Англії, Канаді і ЗСА

Ділимося сумною вісткою,
що 15-го серпня 1977 року
відійшов від нас у Вічність,
наш Найдорожчий
ТАТО, ДІДО і ПРАДІД
бл. п.
ІВАН ВОЛОДИМИР КОБЗЯР
в ГАНТЕРІ, Н. Й.

Горем прибиті:
дочка — ЛЮБА з чоловіком ЛЕВКОМ
внучки:
ЮЛІЯНА з чоловіком ЮРІЄМ і сином МАРКОМ
МАРТА з чоловіком АНДРІЄМ
і ОЛЯ

З глибоким смутком ділимося болючою вісткою з Прителями та Знайомими, що в понеділок, 15-го серпня 1977 року згинув трагічно в автомобілевій катастрофі, недалеко свого мотелю „Ксеня" у Гантері, в горах Кетскіл,
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, ПРАДІДУНЬО, БРАТ, ШВАҐЕР і ВУЙКО
бл. п.
ІВАН ВОЛОДИМИР КОБЗЯР

народжений дня 18-го січня 1909 року у Львові.

Покійний — загально відомий, всіма люблений і шанований, колишній член УВО та ОУН, учасник боїв за волю Карпатської України, чільний фудболіст команди „Україна" у Львові та команди „Русь" в Ужгороді, піонір українського поселення в горах Кетскіл, Ню Йорк.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в похоронному заведенні „Астон Фюнерал" в Гантері: в четвер, 18-го серпня, о год. 7-ій вечора; в п'ятницю, 19-го серпня, о год. 7-ій вечора.

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 20-го серпня 1977 р., о год. 10-ій ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Гантері, Н. Й., на кладовище в „Елька Парк".

В глибокому смутку:
дружина - ОЛЬГА
діти:
ЛЮБА і ЛЕВКО КОЗАКИ
КСЕНЯ і ПЕТРО ГЛЯСС
АНДРІЙ і ТАМАРА КОБЗЯРІ
ЮРКО
ПЕТРУСЬ
сестри:
ОЛЬГА ЧЕРНИК та
ІРИНА ЗАЛЄСЬКА з Родинами
внуки:
ЛЯНЯ з чоловіком ЮРІЄМ
МАРТА з чоловіком АНДРІЄМ
ОЛЯ, ДАНКО, ЖЕНЯ і ЛІДА
правнук — МАРКО—ВОЛОДИМИР
Ближча і дальша Родина на еміґрації і в Україні

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
НЮАРК, ДЖЕРЗІ СИТІ, ПАССЕЙК і ПЕРТ АМБОЙ
— влаштовують —
в неділю, 28-го серпня 1977 року
година 12-та дня
в Українському Селі, Бавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

Програма дня: ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ СУМА з ДЖЕРЗІ СИТІ, НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ СУМА З КАРТЕРЕТ І ДУТА ОРКЕСТРА ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ ЦЕРКВИ З ЮНЬЮН. ВИГРАША ТА РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ.
• ЗАБАВА при звуках оркестри „ВИШИВКИ" — Б. ХОМУТ •

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ
ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО
ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ
УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ
СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ
І ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

Небувалі гості в Чікаго

Чікаго (М.П.). — Більше декади існування Світового Конґресу Вільних Українців, українське громадянство метрополітального Чікаго мало змогу вітати в себе 21-го і 22-го травня ц.р. членів Президії СКВУ: о. д-ра Василя Кушніра — президента, Миколу Плав'юка — першого заступника президента і проф. Ю. Шимка — генерального секретаря.

Зустріч ця відбулася в залі катедрального храму св. Володимира. Її відкрив голова місцевого Відділу УККА ред. М. Панасюк, представляючи присутнім гостей. Першим говорив М. Плав'юк реферуючи пророблену працю СКВУ; професор Ю. Шимко зреферував пляни праці до кінця каденції (листопад 1978 р.) цієї президії; врешті президент СКВУ о. д-р В. Кушнір зреферував основи й основні завдання цього найвищого українського громадського тіла. В запитах і відповідях гостей, присутні мали змогу побачити повний образ праці і плянувань цієї всеукраїнської громадської централі. Цікава й плодовита дискусія продовжувалася до пізньої години.

У неділю відправлено окремі молебні в українських церквах, а під церквами були проведені збірки на потреби СКВУ. О год. 12:30 місцевий Відділ УККА влаштував в домі СУМА, за обідом, зустріч представників організацій, товариств і установ Чікаго з гістьми. Щира й одверта виміна думок причинилась до корисної Зустрічі.

Приїзд гостей до нашого міста доказав, що безпосередніх зустрічей не можна нічим заступити.

В СРСР ЗАКОННІСТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

практиці. В минулому сторіччі у Франції багато гомону зробила справа Дрейфуса, в Росії — справа Бейліса; на Лайпціґському процесі в нацистівській Німеччині намагалися засудити болгарського комуніста Дімітрова, але нацистівська Теміда виправдала його через брак доказів. Теміда радянська — мене не виправдала. Скільки я не звертався до неї — Верховного Суду СРСР і прокуратури — з проханням виправити судовий дефект — все марно. Дорадниця глуха і німа....(два рядки, яких не можна відчитати) ....усіх тих, хто не так думає і говорить. Всупереч здоровому глуздові і вини Кримінального кодексу, суд звинувачував у „зраді батьківщини", не кажучи вже про те, що своїм інакшедуманням, виложеним у статтях, я не міг порушити статтю 56. Дискусійним залишається питання чи взагалі я міг зрадити батьківщину, коли я народився і в дитинстві жив в Польщі. Польща була моєю батьківщиною до 1939 року, коли прийшли совіти і проголосили, що моєю батьківщиною є СРСР. В 1941 році прийшли німці і до 1944 року моєю батьківщиною була гітлерівська Німеччина, а в 1944 році совіти ще раз зробили моєю батьківщиною СРСР. Ясно, що при наявності стількох „батьківщин", важко шукати за почуванням любови і прив'язаности до будь-якої з них. Після суду в дію вступила радянська... (нечітко) система, найбільш жорстока і нелюдяна в світі.

Перебуваючи у Владимірській тюрмі, я зазнав усіх можливих тортур „виховного характеру" і був доведений до цілковитого фізичного вичерпання, — там навіть не було найнеобхіднішого для нормального функціонування людського організму — харчів, повітря, світла. Все те мало для мене далекойдучі наслідки. За 10 років неволі я не тільки втратив найкращі роки життя, але й сили, здоров'я. Натомість придбав гіпертонію, хвороби серцових судин, ревматизм. Це не є крилаті твердження, а незаперечні, доведені медичні факти. Доказом цього — доля моїх товаришів по справі. Одного з них, Михайла Дяка, тюрма і табори загнали передчасно в могилу — він помер на 40-му році життя. Другий — Зіновій Красівський, внаслідок тортур і знущань, опинився в психіятричній лікарні, там дістав інфаркт і знаходиться у безнадійному стані. На черзі — я.

Сьогодні я — збірник найрізноманітніших хворіб; руїна, живий експонат мук і страждань за своє інакшедумання. І цій кошмарній неволі не видно кінця. Я, зі своїм підірваним здоров'ям не доживу до звільнення. Моя смерть — питання часу. Я не побачу ні рідної землі, ні справжньої батьківщини України, ні родини, ні друзів, ні знайомих, яких я не бачив вже 10 років моєї неволі. Страченого не повернути, але не можу заспокоїтися, постійно усвідомлюючи незаконність вироку, несправедливість суду, те що 10 років спокутую неіснуючу провину. Мені не дає спокою думка, що законність і правопорядок потоптані, що мої людські права порушені найбільш нелюдяним способом, що на цьому світі немає жадної правди.

Тому я звертаюся з цим проханням та закликом і надіюсь, що мій голос почують, що він не залишиться голосом вопіючого в пустині, що висококваліфіковані юристи скажуть своє слово на захист незаконно репресованого радянського політв'язня.

1977

Дмитро Квецько

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ФЕСТИВАЛЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Всіх їх короткою промовою привітав голова Відділу УККА, проф. д-р Петро Стерчо, згадуючи про привітання, яке губернатор Шапп прислав на адресу УККА для української громади, а посадник міста Френк Ріццо оправдав свою неприсутність.

Програму Фестивалю започаткував Андрій Добрянський відспіванням державних гимнів: американського і українського. І ось на сцені появився гуцул-леґінь Ярослав Федорійчук з оригінальною трембітою, щоб передати гомін Карпат ген у широкий світ. Настроєвий звук трембіти гомоном линув зі сцени по обширному парку. А відтак чергуються: народні танки, пісні професійних солістів, музика, дуети, чоловічий хор. Програма проходить на високому мистецькому рівні. Українське мистецтво переконливо зворушує глядачів, викликує подив. При кінці програми публіка спонтанним вставанням з місць та оплесками виявляє своє захоплення, вдоволення й подяку виконавцям. Це був дійсно тріюмф українського мистецтва.

До прегарної частини Фестивалю належать виступи наших солістів.

Марта Кокольська-Мусійчук чарувала публіку, співаючи „Степова богиня" муз. І. Соневицького, „Колискова" муз. Г. Китастого та „Арієтта Морильки" з опери Тарас „Тарас Бульба" муз. Лисенка й народну пісню муз. Чижа.

Знаменитий був дует Марти Кокольської-Мусійчук і Андрія Добрянського у виконанні пісень: „Не забудь юних днів" слова І. Франка, муз. Лисенка й дует Карася і Одарки з опери „Запорожець за Дунаєм". Солістам поодиноко і в дуеті акомпаньював неперевершений Тома Гриньків.

Христина Петровська, молоденька піяністка, мистець-віртуоз гри на фортепіяні, виконала твір українського композитора В. Губи в стилі аванґардної музики та „Ля Кампанеллю" Ф. Ліста.

Хор „Прометей", який у хоровому мистецтві доходить до професійного рівня під дириґентурою Михайла Длябоги, при вмілому акомпаньяменті п. Галі Мазурок виступив у складі 55 співаків. Відспівав: „Ой, щож то за ворон" муз. Лисенка, „Хор козаків у неволі" муз. Лисенка, „Карпати" муз. Котка, „Грай, бандуро" муз. Шамо. Зокрема пісні „Карпати" з гарним сольом д-ра І. Павлічки та „Грай, бандуро" залишили гарне враження. Хор виступав зі солістами: А. Рогач, А. Бойко, І. Кушнір, І. Шпильчак, д-р І. Павлічка, І. Макієвич.

Танцювальний ансамбль „Дунай" зі Сент Кетеринсу, Канада, виступив у складі одинадцяти пар танцюристів. Всі танцюристи це молодь — старші кляси середньої школи (гайскулу) та кількох молодих студентів. Публіка мала насолоду, оглядаючи природну красу народного мистецького танку. Всі виконавці убрані у народну ношу, що без додатків і модернізації вповні відповідала нашим звичаям. Всі їх виступи відбулися при акомпаньяменті власної музики.

Гуцульський танцювальний ансамбль „Черемош" — хореограф уродженець гуцулії Дмитро Сороханюк. Це наш філядельфійський ансамбль, хоч у ньому справжні нащадки Українців з Гуцульщини — уроджені вже в Америці — молоді дівчата й леґіні, яким батьки зуміли передати любов, чар і пошану рідного. Двадцять дві особи були на сцені, а вже сама їхня поява у правдивій гуцульській ноші викликала подив. Саме завдяки пані Є. Сороханюк, дружині хореографа, що сама тче й вишиває гуцульську народну ношу — всі танцюристи були убрані у справжню ношу гуцулів. Під звуки таки дійсно гуцульської „троїстої музики": скрипка, цимбали, сопілка і бубон, танцюристи відтворили красу питомих гуцульських танків (Аркан, Гуцулка тощо).

При кінці програми присутні спонтанним вставанням з місць та оплесками виявляли признання виконавцям, своє вдоволення й захоплення красою української культури.

Філядельфійський Відділ УККА, що в багатьох ділянках є передовим у організаційній системі нашої Центральної Громадської Установи, може бути вдоволений з добре виконаного завдання.

ТАРЗАН, Ч. 7803. Тарзан поспішає на допомогу

Ну, молодята, готові до фільмування фінальної сцени?

Сказати правду, то ні, Мек... Я дістаю гусячу шкіру тільки на саму згадку про отрутну гадюку...

Чомусь не можу позбутися почування, що І.Б. Помпус, де б він тепер не перебував, таки добився свого!

Рятуйте!!!

Ой! Це голос Помпуса!